യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3
(ഉത്.പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗം 99

ശ്രീരാമ ഉവാച .
കാസൗ മഹാ-ടവീ+ ബ്ര+ഹ്മൻ/കദാ ദൃഷ്ടാ കഥം മയാ .
കേ-ച-തേ പുരുഷാസ്-ത+ത്ര
കിം(ൻ) തത്/കർതും(ങ്) കൃതോ+ദ്യമാഃ .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
രഘുനാഥ മഹാ-ബാഹോ+ ശ്രൃണു വ+ക്ഷ്യാമി ത്വേഖിലമ് .
ന സാ മഹാ-ടവീ രാമ ദൂരേ നൈവ ച തേ നരാഃ .. 2

യേയം/ സംസാര-പദവീ ഗമ്/ഭീരാഽപാര-കോടരാ .
താം(ൻ) താം ശൂന്യാം(വ്) വികാരാ+ഢ്യാം(വ്)
വി+ദ്ധി രാമ മഹാടവീമ് .. 3

വിചാരാ-ലോക-ല+ഭ്യേയം(യ്) യദൈ/കേനൈവ വസ്തുനാ .
പൂർണാ നാ+ന്യേന സംയു+ക്താ കേവ-ലേവ തദൈവ സാ .. 4

ത+ത്ര യേ തേ മഹാ-കാരാഃ(ഫ്) പുരുഷാഃ(ഫ്) പ്ര+ഭ്ര-മ+ന്തി ഹി .
മനാംസി താനി വി+ദ്ധി+ ത്വം(ൻ) ദുഃഖേ നിപതിതാ+ന്യലമ് .. 5

ദ്രഷ്ടാ/ യോഽയ-മഹം(ൻ) തേഷാം സവി-വേകോ മഹാമതേ .
വിവേകേന മയാ താനി ദൃഷ്ടാ+(നി-അ)+ന്യേവ നാനഘ .. 6

മയാ താ+ന്യേവ ബോ+ധ്യ+ന്തേ വിവേകേന മനാംസി ഹി .
സതതം സു+പ്ര-കാശേന കമലാ-നീവ ഭാനുനാ .. 7

മത്/പ്രബോധം സമാ-സാദ്യ/ മത്/പ്രസാദാ+ന്മഹാ-മതേ .
മനാംസി കാനി ചി+ത്താനി ഗതാ+ന്യുപ-ശമാത്/പരമ് .. 8

കാനി-ചി+ന്നാഭി-ന+ന്ദ+ന്തി മാം(വ്) വിവേകം വിമോഹതഃ .
മ+ത്തിരസ്-കാര-വശതഃ(ഖ്) കൂപേ+ഷ്വേവ പത+ന്ത്യധഃ .. 9

യേ ത്വേ+ന്ധ-കൂപാ ഗഹനാ നരകാ+സ്തേ രഘൂ+ദ്വഹ .
കദലീ-കാനനം(യ്) യാനി സംപ്ര-വിഷ്ടാനി താനി തു .. 10

സ്വർ/ഗൈക-രസികാനി+ ത്വം/ മനാംസി+ ജ്ഞാതു-മർഹസി .
പ്രവിഷ്ടാ+(നി-അ)+ന്ധകൂപാ-ന്തർ/നിർ/ഗതാ-നിന യാനി തു .. 11

മഹാ-പാതക-യു+ക്താനി താനി ചി+ത്താനി രാഘവ .
കദലീ-കാനന+സ്ഥാനി നിർഗ-താനിന യാനി തു .. 12

പു+ണ്യ-സംഭാര-യു+ക്താനി താനി ചി+ത്താനി രാഘവ .
കര+ഞ്ജ-വനയാ-താനി നിർഗ-താനിന യാനി തു .. 13

താനി മാനു+ഷ്യ-ജാതാനി ചി+ത്താനി രഘു-ന+ന്ദന .
കാനിചിത്-സംപ്ര-ബു+ദ്ധാനി തത്ര മു+ക്താനി ബ+ന്ധനാത് .. 14

കാനിചിദ്/ബഹു-രൂപാണി/ യോനേ+ര്യോനിം(വ്) വിശ+ന്തി ഹി .
മനാംസി താനി തിഷ്ഠ+ന്തി നിപത+ന്ത്യുത്/പത+ന്തി ച .. 15

യ+ത്തത്/കരഞ്ജ-ഗഹനം(ൻ) തത്/കല+ത്ര-രസം(വ്) വിദുഃ .
ദുഃഖ-ക+ണ്ടക-സംബാധം മാനു+ഷ്യം വിവിധൈ-ഷണമ് .. 16

കര+ഞ്ജ-ഗഹനം(യ്) യാനി+ പ്രവിഷ്ടാനി മനാം/സി-തു .
മാനു+ഷ്യേ താനി ജാതാനി ത+ത്രൈവ രസി-കാനി ച .. 17

കദലീ-കാനനം(യ്) യ+ത്തച്-ഛശാ+ങ്ക-കര-ശീതലമ് .
ത+ന്മനോ+ഹ്ലാദന-കരം സ്വർഗം വി+ദ്ധി രഘൂ+ദ്വഹ .. 18

കാനിചിത്/പുണ്യ-ഭൂതേന തപസാ ധാരണാ+ത്മനാ .
ധാരയന്തി ശരീ-രാണി സംസ്ഥിതാ+ന്യുദിതാ+ന്യപി .. 19

യൈരഹം പുംഭിര-ബുധൈർ-ബു+ദ്ധി-ചി+ത്ത-തിര+സ്കൃതഃ .
തൈർ/മനോഭി/രനാ+ത്മ+ജ്ഞൈഃ(സ്) സ്വവി-വേകസ്-തിരസ്കൃതഃ .. 20
ത്വയാ ദൃഷ്ടോ വിനഷ്ടോ+ഽസ്മി+ ത്വം മേ ശ+ത്രു-രിതി+ ദ്രുതമ് .
യദു+ക്തം(ൻ) ത+ദ്ധി ചി+ത്തേന ഗലതാ പരി-ദേവിതമ് .. 21

രുദിതം(യ്) യ+ന്മഹാ+ക്ര+ന്ദം പുംസാ ബ+ഹ്നാശു രാഘവ .
തദ്/ഭോഗ-ജാലം(ൻ) ത്യജതാ മനസാ രോദനം(ങ്) കൃതമ് .. 22

അർധ+പ്രാപ്ത-വിവേകസ്യ ന+പ്രാപ്ത+സ്യാ-മലം പദമ് .
ചേതസസ്-ത്യജതോ ഭോഗാൻ/പരി-താപോ ഭൃശം ഭവേത് .. 23

രുദ-താങ്ഗാനി ദൃഷ്ടാനി കാരു+ണ്യേ-നാവ-ബോധിനാ .
കഷ്ടമേ-താനി സം(ൻ)ത്യ+ജ്യ കിം പ്രയാ-മീതി ചേതസാ .. 24

അർധ+പ്രാപ്ത-വിവേകസ്യ ന+പ്രാപ്ത+സ്യാമലം പദമ് .
ചേതസസ്+ത്യജതോ+ഽങ്ഗാനി പരി-താപോ ഹി വർധതേ .. 25

ഹസിതം(ൻ) തു യദാ-ന+ന്ദി പുംസാ മദവ-ബോധതഃ .
പരി+പ്രാപ്ത-വിവേകേന ത+ത്തുഷ്ടം രാമ ചേതസാ .. 26

പരി+പ്രാപ്ത-വിവേക+സ്യ+ ത്യ+ക്ത-സംസാര-സംസ്ഥിതേഃ .
ചേതസസ്-ത്യജതോ രൂപ-മാന+ന്ദോ-ഹി വിവർധതേ .. 27

ഹസ-താങ്ഗാനി ദൃഷ്ടാനി പുംസാ യാ+ന്യുപ-ഹാസതഃ .
താനി ദൃഷ്ടാനി മനസാ വി+പ്ര-ലമ്ഭ/പദാനി ഹ .. 28

മി+ഥ്യാ-വികല്പ-രചിതൈർ/വിപ്ര-ലബ്ധ-മഹോ ചിരമ് .
ഇത്യങ്/ഗാ+ന്യുപ-ഹാസേന/ ദൃഷ്ടാനി+ സ്വാനി ചേതസാ .. 29

മനഃ(ഫ്) പ്രാപ്ത-വിവേകം ഹി വി+ശ്രാ+ന്തം വിതതേ പദേ .
പ്രാ+ക്ത-നാദീ-നതാ-ധാരം/ ഹസൻ/പ+ശ്യതി ദൂരതഃ .. 30

യദസൗ/ സമവ+ഷ്ട+ഭ്യ മയാ പൃഷ്ടഃ(ഫ്) പ്രയ+ത്നതഃ .
ത+ദ്വിവേകോ ബലാ+ച്ചി+ത്ത-മാദ+ത്ത ഇതി ദർശിതമ് .. 31

യദങ്/ഗാനി വിശീർണാനി ഗതാ+ന്യ+ന്തർധി-മ+ഗ്രതഃ .
ത+ച്ചി+ത്തേന വിനാർ/ഥാശാ ശാ+മ്യ-തീതി+ പ്രദർശിതമ് .. 32

സഹ+സ്ര/നേ+ത്ര-ഹസ്ത+ത്വം(യ്) യത്/പുംസഃ(ഫ്) പരി-വർണിതമ് .
തദന+ന്താ-കൃതി+ത്വം ഹി ചേതസഃ(ഫ്) പരി-ദർശിതമ് .. 35

യദാ+ത്മനി+ പ്രഹാ-രൗഘൈഃ(ഫ്) പുമാൻ-പ്രഹരതി+സ്വയമ് .
ത+ത്തത്-കുക+ല്പനാ-ഘാതൈഃ(ഫ്)+ പ്രഹര+ത്യാ+ത്മനോ മനഃ .. 34

പലായതേ യത്/പുരുഷഃ(സ്)
സ്വാ+ത്മനഃ(ഫ്) പ്രഹരൻഥ്.സ്വയമ് .
സ്വവാസനാ+പ്രഹാ-രേ+ഭ്യസ്-ത+ന്മനഃ(ഫ്) പ്രപലാ-യതേ .. 35

സ്വയം/ പ്രഹരതി+ സ്വാന്തം/ സ്വയമേവ+ സ്വയേ+ച്ഛയാ .
പലായതേ+ സ്വയം(ഞ്) ചൈവ പ+ശ്യാ+ജ്ഞാന-വിജൃമ്/ഭിതമ് .. 36

സ്വവാ-സനോ-പതപ്/താനി സർവാ+ണ്യേവ മനാംസി ഹി .
സ്വയമേവ പലായ+ന്തേ ഗന്തും(യ്) യു+ക്താനി തത്/പദമ് .. 37

യദിദം(വ്) വിതതം(ൻ) ദുഃഖം(ൻ) ത+ത്ത-നോതി+ സ്വയം മനഃ .
സ്വയ-മേവാതി-ഖിന്നം(ൻ) തു പുനസ്-തസ്മാത്/പലായതേ .. 38

സംക+ല്പ-വാസനാ-ജാലൈഃ(സ്) സ്വയ-മായാതി ബ+ന്ധനമ് .
മനോ ലാലാ-മയൈർ/ജാലൈഃ(ഖ്) കോശ-കാര/കൃമി+ര്യഥാ .. 39

യഥാ-നർഥമ/വാപ്നോതി തഥാ+ ക്രീഡതി ച+ഞ്ചലമ് .
ഭാവി-ദുഃഖമ-പ+ശ്യൻഥ്.സ്വം(ൻ) ദുർ/ലീലാഭി-രിവാർ/ഭകഃ .. 40

അപ+ശ്യൻ/കാഷ്ഠ-ര+ന്ധ്ര+സ്ഥ-വൃഷണാ+ക്രമണം(യ്) യഥാ .
കീലോത്-പാടീ കപിർ/ദുഃഖ-മേതീദം ഹി തഥാ മനഃ .. 41

ചിര-പാല-നയാ ചൈവ ചിര-ഭാവ-നയാ തഥാ .
അ+ഭ്യാ-സാ+ത്തുച്-ഛതാ-മേത്യ ന ഭൂയഃഥ് പരിശോചതി .. 42

മനഃ(ഥ്)പ്രമാദാ+ദ്വർ/ധന്തേ ദുഃഖാനി ഗിരി-കൂടവത് .
ത+ദ്വശാ-ദേവ ന+ശ്യ+ന്തി സൂ+ര്യ+സ്യാ+ഗ്രേ ഹിമം(യ്) യഥാ .. 43

(ശാർദൂല വിക്രീടിതം 19)

യാവജ്-ജീവ-മനി+ന്ദ്യയാ ച രമതേ
ശാസ്/ത്രാർഥ-സം(ഞ്)ജാതയാ
തുല്യം(വ്) വാസനയാ മനോ ഹി/ മുനിവൻ-
മൗനേന രാഗാദിഷു .
പശ്ചാത്/പാവന-പാവനം പദമജം(ൻ)
തത്/പ്രാപ്യ ത+ച്ഛീ-തലം
തത്.സം+സ്ഥേന/ നശോ+ച്യതേ പുനരലം/
പുംസാ മഹാ-പത്-സ്വപി .. 44

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ
മോ+ക്ഷോപായേ ഉത്.പത്തി+പ്രകരണേ ചി+ത്തോ-പാ+ഖ്യാനം നാമൈ-
കോന-ശത-തമഃ സർഗഃ .. 99 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
3.10.2023